

4 Lake View

1897

March 23 May 1897

3
Preterea que era sastre de profecio, encas que en veritat may
amiba i tenir botiga ni a treballar regularmente. Alguns cops se i veia,
sentat devant de petita taula preverenda a un escambell de sabates,
corint en una ~~poeta~~ ^{poeta} rathena situada devant per devant de la porta
major de la Galeria de Sant Pere. Poter la influencia del veïnat, que
no amiba i ~~Ami~~ ^{Ami} constituir la pintura expressio de son llenguatge,
influit en lo desenvollop de tot aptituds industrials. Lo doctre Benach
era una especialitat pera fer roba de capella.

Los mantos eran d'un tall ~~notable~~ ^{notable}. Cap tache a' leur fabrica
denotant l'agre particulars, la elegancia de forma, com ell ambona
a ferho. Avingi curdia tant la roba ni la fabrica oporteta millor. De
es veritat que 'l Benach may tingue fills ni netos a' qui verita.
Per la millor ~~habilitat~~ ^{habilitat} se ~~se~~ ^{comparaba} a' les bonets. Talles lo carter,
subrilo sense covreses, per cause be' los prentos, d'huirar l'oval
del cap, constitucion tot un art que nostre heroe conveia fins a' art
punt ab coringio. Per amor propi no hauria may premer que

cap capella' haguéi sortit de ses mains mal pectinées.

Pero i' l' fante Neuch era liberal, liberal de veras, de tot
cor, y no ho amagava a ningú, ni triguera ^{a'quells} ~~quells~~ bonets que
en mei de quatre occasions devien cubir ~~los~~ caps carlistes. Per això
era publich y notori que en lo fero de quants bonets de capella
feu en la vida, hi pora' un paperet about als lletres groter
com ~~el~~ signon s'hi llegia: Viva la Constitucio'!

Las notes dominants del caracter del Neuch eran duas: los bon
ocults y la ~~de~~ elestomacia com se dir any, y o' tia l' instint d'
aprofiteure de lo que no li pertenceria. Aquell home, sempre
seuio, tenia ocults felicissims, dits extambotichs que delitava ab
la major formalitat. Y als la major formalitat també s'incantava
de tot lo que podia atropar als los incomparables mangas de la
nativa astucia. Tenia los ungles tan llargs com la llengua.

Recordo algunas de ses notes de bon humor. Un dia, alla per los

anyos de 1866 o '67, un bando municipal mana' tallar a la ratlla
de las caras las pedras ~~que sortian~~ ~~a modo de~~ sobre las
aceras a modo de guarda canton. Una n'hi havia ~~a~~ a l'angul
de cara flovera, ~~per~~ de lo menor vuyt proms d'alçada y que ventada,
guerra, semblava una eyrella de fets arimada per totent lo
vell casal del cantó del carrer de Ferris. Los obrers municipals
~~he dit~~ feyan tot preparatius pera rectificar los tallers,
quan paria' lo lloch ~~quedant~~ parantse devant lo
~~feh~~ roch que anava a ser tallat.

— ¿Que miras, dentre,? Li preguntó un amic.

— Ves, pensava que si in desin aquesta pedra, me in podria

fer un anell.

Una volta, ~~per~~ per atyar, treballava en la caseta de devant
la Sènia. De tope arriba a la sagristia de Sant Pere un roquet
deuant lo contiguar pera una dona que estava en perill

de mort al caní de Tarragona. Se'n van, ple de gel, se'n diu a
sortir al lo sant sagrament, quan ~~vege~~ que entorn seu no hi
havia ningú pera acompanyarlo ni portar aquell venerable
coector venent que sembla un paraygua de família de l'any
viuit. Sortint a la porta del temple, se dirigí al carrer vell, que
progre ~~trobar~~ ^{trobar} ~~vege~~, y ~~li diria~~ lo doctor Nerech, y li diria:

- Ferra, vol ferre la caritat de venir al mi a portar
los sagraments a una pobre malalta?

- ¿Se que hauré de fer? resprengre l'alta.

- Veis, acompanyarme al lo paraygua.

- ¿Peró que'm deixará cantar al vent?

- Si home, hi ~~no~~ vol ferho.

Lo doctor's freqüent la gossa y anà al lo cogella. Estant
caní, quan aquest se ven traïa ~~per~~ ^{per} ~~entorn~~ ^{entorn} ~~la~~ ^{la}
pregaria que l'rite s'engala ~~per~~ ^{per} ~~tal~~ ^{tal} cerimonia, se sentí la

ven porta y protest de l'altre, cantant ab versant de tot hom:

Tu me la daras

Tu me la daras, ialeu,

- Calli home, li digue 'l Nicari.

- Si callo, deixo 'l paraygua. Vots m'ha dit que cantaria.

Q' així arriba a casa de la malalta, about fou trobada en tas
funcions de acompanyant.

Aquest expent ineligit del Neuch, tingue' ocasió de estar.
quina sovint duete 'l protle que 'l regé naixer. Una altra volta,
en temps de setmana santa, se trobava ~~el~~ per casualitat lo
dacte en la Casa de la Vila, escoltant los greixos de vots consells
municipals ab motiu de la pensada en pre, llavors com ara
se trobava los caixos consells. Per ha sigut sempre, ab curtes
interrupcions, un protle molt ben administrat, però que mory

7
En un quarto, ha moments tant importants, arriba una comissió
de la Copia de la Sanch, administradora de la iglésia de
San roin ~~en el~~ al cap de l'assol del Reato, y
encarregada de fer tots los curys los profetors y fer los que
començaran la mort de nostre Redemptor. Veluda per
l'Altament, copera l'objecte de la visita, reduint a reclamar
una subvenció o ajuda metálica para 'ls gastos de los
ceremonies de la agonia, que s'efectuaban en dita iglésia. No
calho estora confos y haguera parat mal rato tanca en
lo dilema de no celebrar las fetes de núbrias o comprometer
diner que no tenia, quant un acord del Pleuch lo
preguè del compromís.

— He, digne i satis, per engrany que voste desyor de
mori de repent.

Pitor fou una altra ocasió, en que's practicaban ~~certs~~
 certs exercicis espirituals a' son francorch. En lo ~~convent~~ ^{protestant} convent, que
 feua encara freres y no havia ni puz malinos per ~~trencar~~
 portals perats abans ~~faltas~~ ^{faltas}, predicava una
 Minio' de franciscans, que cada tarde reunia en blocky
 separats als fells del un o altre sexe para consiliarlos
 ab Deu mitjantant la confessió de sos peccats. En una sessió
 del homes se feua una tarde penitencias, devent
 cada lui declarar en ven alta totas las faltas cometas en
 la vida. Pera revertir l'acte de major solemnitat, foren
 agragades las llums, ~~se~~ ^{se} ~~se~~ ^{se} tancauen las finestres, tot
 quedat a las foscat.
 — Que comente l'primer peccats, digue l'frere.

Una ven robusta ~~se~~^{'s} preta de ropte a' carbar;

- Deipenne, german, deipenne di lo pre preta tota
ma concienca. To tot lo he rolat, lo diri y lo humar, y
mei eyecialment als ven flachy de la terra. He precat als
mostrar donar, als totas las ciadas de ma casa, als lary
velinas de mon bany. Los mistas-canyas de mon banyell
sont curats: los preas de ma balansa ~~man~~ faltar; la
calitat de mos articles es adulterada. To he robat en la
vila y en los campy; en rogiat y en profa, als ciutadans y
a la iglesia. Qins he venut butellas velas. ¿N'ara volen
saber qui soch? ¿Volen que diga mon nom? Doncs excellent
german y premedicor de mi: toch lo Tomas Hont.

- Emburats! crida ^{agress} ~~de~~ respectable ^{velhi} ~~del~~ del carrer de

Montenro, que també s'febrava entre ts artistes al acte.

La algarabía que allí se armà es indescriptible. Ovíen portar, encensaven llums, i ~~se~~ segun que lo racte Neuch ~~havia~~ pagat cans los invats que vingi al ben negociat, i ~~partit~~ ~~matenent~~ si no haguer aprofitat la ~~lleugera~~ lleugeresa

de ses cançons,

certes heres també era multich, y en aquesta especialitat de son talent ~~fora~~ caní ~~seu~~ conegut com en la de racte. Formava part d'una orquesta local reclutada entre ~~varis~~ ^{recaptats de tocar en les} diversos artistes y altres de la vila, que omplia los múltiples ~~funcions~~ ^{teatros, balls y} festes majors. Lo Neuch, com caní tots sos companys, cançava variis instruments, encara que son fort eren los mes grossos y restornats.

al teatro tocava la Trompa, y en los balls y festes lo contrabaix.

Un dia s'febrava en la orquesta del vetust Teatro Principal de Neuch. ~~se~~ s'havia prout en escena l' drama Amor de Madre, y ~~la~~ decoració del acte que figura la nitiera del mar

11
estava implida per un mal tel·lè de platja despiuntat y ple·l de
expreis. N'es menor natural que apella ~~prote~~ pintures. Va contemplanda
durant alguns minuts lo Santre y d'un cop se porta a escupir y posar
las mans al front com si li fés mal lo cap. Indignant a tot grant
lo robejava, als actors com al publich, se reclinà sobre una cadira,
y clamant ~~grats~~ suprint, ~~te~~ tregué ^{ll} ~~son~~ un cadé' que s'eliga
a manera de extenuacays. Era evident. que s'prova malalt.

Los expectadors de mes ayrop acudiren en ton auxilli; ~~los~~
a temps pregre l'Nech estava per demagorar. Tret al curibado, fou
prestat al antepalquet del espinlament, abent un metje de fama l.
preguè l'pob. feu ~~estira~~ la llengua y recepta una medicina. Als avist
lo malalt comença a sentirse millor: para la ~~man~~ ma pel front, se
tregué l'un cadé y dona mortor de trobade mes oliviet.

- Dons que tenian, farte, li digué un del que l'robejavan.
- Stupell diable de telo m'ha marejat, a ~~fe~~ fe de deu.

La fama de l'ladre havia parlat los llindars del terme de
Noya, & y feya que s'havia fet tenent de tot hom en los llocs about
anava. La cortum de las segures de Noya llegare pera los fets mayes
dels probles volants y llavors ~~se~~ les muichas ^{s'} allostijats en
cosas particulars, about may desparen rei que diu. Tot menys lo
ladre ~~tenia~~, a qui ningun volia per por a las incursions, occorriunt
a vegadas un conflicte per saber about dominar. Una volta anaren
a las Boyas, about con de cortum no feu rebut en cap part. Comia
gran perill de tindre que ~~partia la nit al dar de~~ ~~la~~ ~~lluna~~, gran
un paper comparant de sa situacio li fero una proclama que tenia
en los volants del proble. Chepta l'home ab reconeixement, y allí
~~se n'ana~~ se n'ana als son contraband. El mati següent, ~~and~~ ^{tenia} al proble a
burcar un much pera son instrument, preceptant que tenia soler
a la espalla: Jactio lo treure ~~de~~ ^{fora del} proble, about tot comprant

prepararen atencions ^{al} ~~de~~ veure que l' ^{Novel·la} ~~Santa~~ ~~de~~ havia trobat d'entre les
priora caips del ~~interior~~ ^{contrapunt} tot un sach de ~~de~~ mironges.

Fora interminable aquesta biografia si volgués relatar ~~tot~~ ^{les}
j' ~~l'època~~ del Santa Novella que s' contan a' hem. Aquesta herosa e
popular fins entre la guitailla, que al veure totis al convent
les gegants de la vila, veutis de nou presa la professio' del Corpus, totis

que ~~era~~ aquelles robes testimon de les mans del Santa.
Chuy lo Novella es mort. Quan y ~~era~~ ahont morí, no ho ve,
no endebadar han parlat sobre mon cap, que ja llangueria. Dintre
aung d'auencia de la nostra vila. Derapades que probablement ~~he~~
eres notat de ningú, olvidat de ~~tot~~ ^{el} ~~mon~~, ocult en la absoluta
indiferencia que rodeja a' la miseria. For un tipus ^{especial} ~~de~~
valent incult, y ~~valia~~ ^{valia} ~~per~~ ^{per} ~~que~~ ^{que} ~~alguns~~ ^{alguns} ~~als~~
tipos moderns de la esportada vila, de qui certament ningú s' ~~pre~~

la modestia de per la historia.

Novels

Novels 22 d'abril de 1887.